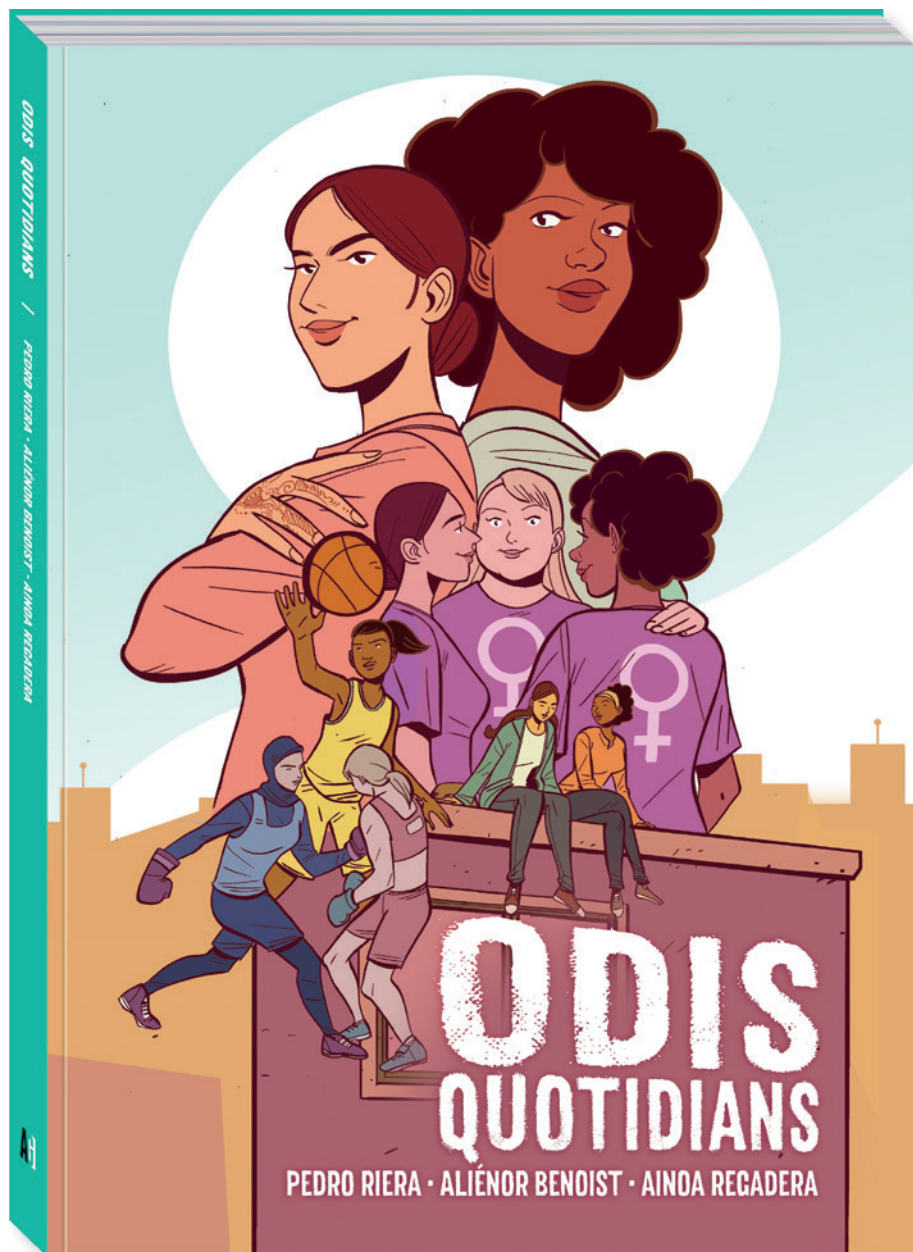

Guia de lectura

ODIS
QUOTIDIANS

Guió: **PEDRO RIERA · ALIÉNOR BENOIST**

Il·lustracions: **AINOA REGADERA**

Guia de lectura: **MARTINA ESCODA**

ISBN: 978-84-19605-19-1

AG
andana
gràfica

Guia de lectura

A continuació teniu una sèrie de propostes per ampliar i millorar l'experiència lectora d'*Odis quotidians*. La guia està pensada per a aplicar-la a les aules, als clubs de lectura o a la lectura individual, i com a suport per a tot tipus de mediadors: ensenyants, bibliotecàries, pares, mares, avis...

1. **Abans de la lectura:** propostes per a analitzar la informació que aporten els paratextos (imatge de la coberta, biografies dels autors, sinopsi...).
2. **Durant la lectura o lectura acompanyada:** preguntes sobre passatges o escenes concretes del llibre, que ajuden a la comprensió o que inciten a la reflexió.
3. **Després de la lectura (Conversa literària/Club de lectura):** preguntes genèriques o més específiques que inciten a la conversa i la reflexió sobre aspectes rellevants de l'obra i com relacionar-los amb temes d'interès dels lectors.
4. **Projectes:** idees per anar més enllà de la lectura.
5. **Prova de lectura:** 10 preguntes de resposta breu per a valorar de forma individual la comprensió de la lectura.

Això sí, recordeu que aquesta guia només és una proposta d'activitats al voltant de la lectura, amb caràcter orientatiu. No cal fer tots els apartats ni fer-los exactament igual. Totes les propostes es poden adaptar a la idiosincràsia del grup o a l'evolució de la conversa literària.

1 ▶▶ ABANS DE LA LECTURA

▶ Coberta

→ Observa la coberta del llibre i reflexiona per parelles sobre què deu voler dir el títol d'*Odis quotidians* i la relació amb la il·lustració que l'acompanya. Després posa-ho en comú al grup classe.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

▶ Contracoberta

→ Per què creus que la sinopsi està escrita a base de preguntes? A qui vol interpel·lar?

.....

.....

→ Respon les preguntes segons la teva opinió i comparteix-la amb el grup classe.

→ Quina relació té la il·lustració de les tres noies amb la sinopsi del llibre? Què representa cada noia?

→ A la segona part de la sinopsi s'esmenten els temes de què tracta la novel·la gràfica «des del punt de vista dels qui ho pateixen» i «posa èmfasi especial en aquelles actituds que, potser, el lector no sap que resulten ofensives.» Quines actituds creus que poden ser? Pensa'n algun exemple i comenta'l, per parelles.

► Temàtica

Abans de començar a llegir el llibre, com que en la sinopsi s'explicita concretament de què tracta, en grups de quatre, busqueu informació dels diferents temes i prepareu-ne una infografia per presentar i exposar oralment a classe:

- Racisme (què és i quan apareix al nostre país).
- Islamofòbia (què és i quan apareix al nostre país).
- Prejudici contra les persones grasses: violència estètica i grassofòbia (què és i quan apareix al nostre país).

Un vegada fetes les presentacions breus, cal reflexionar si en coneixem algun cas proper (viscut en la pròpia pell o presenciats) i el compartirem al grup classe per prendre'n consciència.

► Els autors

A la solapa del llibre hi ha una biografia breu tant dels guionistes Pedro Riera i Aliénor Benoist, com de la il·lustradora Ainoa Regadera.

- Després de llegir les biografies, per què creus que aquesta novel·la l'han escrit dos guionistes? En què es poden complementar?
- Busca l'obra de la il·lustradora Ainoa Regadera que va quedar finalista a la Mostra de Còmic de la Ciutat de Cornellà del 2019 i compareu-la, per parelles, amb el d'*Odis quotidians* des del punt de vista visual i gràfic. Després comenteu les vostres opinions al grup classe.

► Idea original i procés de creació

Tal com s'explica a l'última pàgina de la novel·la, l'origen del llibre sorgeix en el marc del projecte COCO: Contra el Racismo Cotidiano, finançat per un programa de la Unió Europea. L'encàrrec era fer un còmic de 50 pàgines, però van ampliar després el nombre de pàgines ja que hi van afegir noves històries.

- Per què creus que el contingut de la novel·la gràfica s'ha basat en el coneixement de veus expertes, que s'ha extret a partir de sessions de diàleg i reflexió? Quina és la intenció?

.....

.....

.....

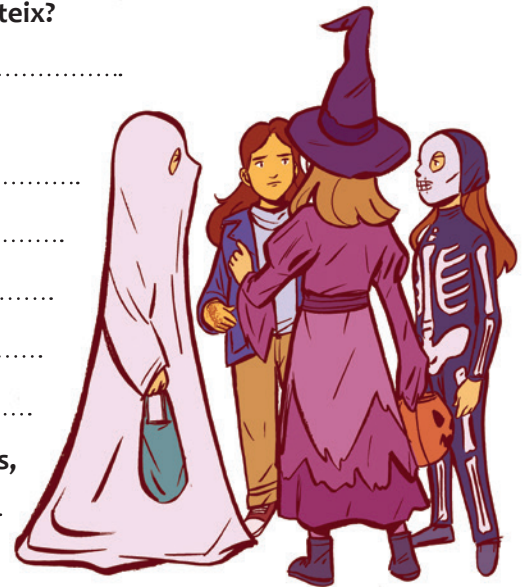
2 ▶▶ DURANT LA LECTURA

Fixa't en l'estructura del llibre. Està dividit en petites històries. Llegiu-les en veu alta en grups de tres persones. Cal tenir present com fer una bona lectura en veu alta (entonació, dicció, velocitat i to adequats). Després responeu les preguntes següents i reflexioneu sobre cada història.

Inici

A l'inici hi ha la presentació de tres noies, l'Ana, la Kisai i la Fátima que parlen de si la policia és racista o no és racista.

- a) Què en penseu i per què?
-
- b) L'aspecte físic, com les rastes que porta el germà de l'Ana, també es considera racisme?
-
- c) Per què s'ha de parlar de racisme amb la gent que no el pateix?
-
- d) Per què s'enfada l'Ana?
-
-
-
-
-
- e) Opines que els negres també es comporten com uns racistes, com diu l'Ana?
- f) Per què creus que no val la pena discutir amb gent com l'Ana?
-

Profecia autocomplerta

La Fátima explica la seva experiència escolar des de ben menuda i els prejudicis a què s'ha d'enfrontar com a musulmana.

- a) A quina profecia fa referència el títol de la història?
-
-

b) Quins són els prejudicis dels professors respecte a la seva vida i al futur li espera?

.....
.....
.....

c) Per què es porta malament amb ella un nen de la classe ?

.....
.....
.....

d) Ningú li volia fer un petó al joc del conillet de la sort, però no era l'única. A qui t'imagines que tampoc feien mai un petó i per què?

e) Què penses del comportament de la professora sobre els costums de henna que té la Fátima? És adequat?

.....
.....
.....

f) Per què un grup de nenes es fica amb ella i li diuen que fa pudor i no es dutxa?

.....
.....
.....

g) Cap a on deriva la situació?

.....
.....
.....

h) Quins són els prejudicis dels pares de les nenes no marroquines i quins són els dels pares marroquins?

.....
.....
.....

i) Reaccionen igual el pare i la mare de la Fátima?

.....
.....
.....

j) Com respon el director?

.....
.....
.....

k) Com s'aconsegueix aturar la situació?

.....
.....
.....

- l) Creus que és la manera adequada?
- m) Com és l'etapa a l'institut? En quin tipus d'adolescent es converteix?
.....
.....
- n) Com reacciona el director?
- o) Com reacciona la Fátima i qui l'ajuda?
- p) Per què creus que s'acaba creient els prejudicis que tenen sobre ella i la profecia es compleix?
.....

Integració

Aquí s'explica la història de la Kisai, una noia negra que no és pobra com la Fátima.

- a) Per què creus que es titula *Integració*?
- b) A quins prejudicis es va enfrontar?
- c) Com reacciona la Kisai quan es fiquen amb ella?
- d) Quan s'adona que realment no és considerada com les altres?

e) Com reacciona aquesta vegada i per què creus que en el partit de bàsquet encistella contra el propi equip?

.....
.....

Qui pateix més racisme?

La Kisai i Fátima viuen en un pis i mirant una pel·lícula de terror es qüestionen quina de les dues pateix més racisme.

a) Quines situacions estereotipades de racisme pateixen els negres?

.....
.....
.....

b) Quines situacions estereotipades de racisme pateixen els musulmans?

.....
.....
.....

c) Busqueu informació sobre el moviment Black Lives Matter i comenteu a classe què és i què pretén.

d) Qui creus que pateix més racisme de les dues, la Fátima o la Kisai? Raona la resposta.

.....
.....
.....
.....
.....

Centre comercial

En aquesta història es descriu com és el germà de la Fátima, l'Ahmed.

a) Quin caràcter té l'Ahmed i com es comporta?

.....
.....

b) Creus que és racista? Raona la resposta.

.....
.....
.....

Terrorisme

a) Per què creieu que la gent es pensa que els musulmans són terroristes?

.....
.....
.....
.....

b) Per què és incorrecte i injust parlar de terrorisme islàmic?

.....
.....

c) Quins prejudicis té la gent sobre els musulmans?

.....
.....
.....
.....
.....
.....

d) Quina crítica fa als periodistes i mitjans de comunicació?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

e) Com són els terroristes?

.....
.....
.....
.....

f) Com podrien els musulmans desmuntar els prejudicis que es tenen sobre ells? Raona la resposta.

.....
.....
.....
.....

El repte

La Kisai proposa a la Fátima el repte d'esbrinar qui pateix més racisme de les dues. Aniran a una entrevista de treball d'atenció al públic en un banc.

a) A qui rebutgen d'entrada i no li fan l'entrevista?

.....

b) Com es desenvolupa l'entrevista de la Kisai?

.....

.....

.....

.....

c) Quina de les dues noies creus que pateix més racisme? Raona la resposta.

.....

.....

.....

.....

Al bar on parlen sobre l'entrevista, coneixen la Gloria, que les ha escoltat i ella realment sí que volia la feina i l'han rebutjat pel seu aspecte físic.

d) Quina de les tres creus que pateix realment més racisme: la Kisai, la Gloria o la Fátima?

.....

Grassa!

La Gloria explica la seva història.

a) Com se sent davant els comentaris ofensius que rep des de petita sobre el fet d'estar grassa?

.....

.....

.....

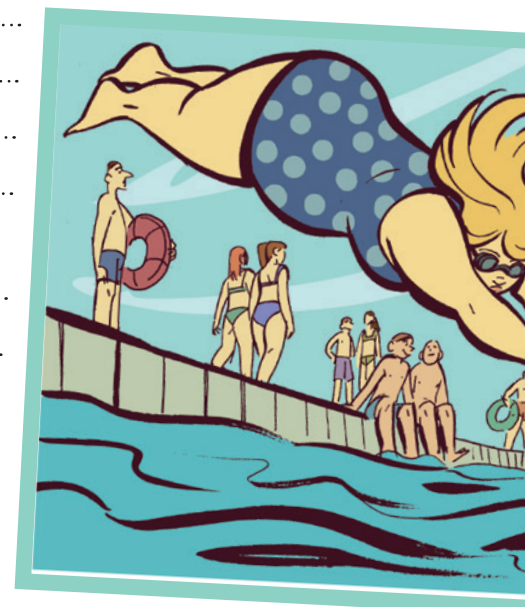
b) Com reacciona quan coneix la Sara?

.....

.....

.....

c) Busca informació sobre l'activisme gras.

Ploramiques

La Kisai i la Gloria escolten una conversa d'uns homes en la qual fan el ploramiques i es queixen de les actituds feministes de les dones.

a) De què es queixen?

.....
.....
.....

b) Què en penses?

.....
.....

Pren-t'ho amb calma

Es descriu la història de la Núria, advocada, parella del germà de la Kisai, amb qui ha format una família i ha tingut fills.

a) A què es refereix l'expressió «Pren-t'ho amb calma»?

.....
.....

b) Malgrat tenir empatia, la Núria, quan viu situacions racistes en la pròpia pell s'adona que no és tan fàcil prendre-s'ho amb calma. Quines situacions viu?

.....
.....
.....

c) Què penses d'aquest consell? Què poden fer la Núria i el seu marit per conviure diàriament amb aquests comentaris? Raona la resposta.

.....
.....

I tu per què portes vel?

La Fátima explica la seva relació amb el vel, per què va decidir posar-se'l amb setze anys, els prejudicis que rep a favor i en contra tant per part de musulmans com de no musulmans i com finalment al cap d'uns anys va deixar de portar-lo per decisió lliure i personal.

a) Quins prejudicis hi ha sobre el vel i com creus que es poden combatre?

.....
.....

b) Per què creus que tothom es pensa que té el dret a opinar sobre el fet de portar vel?

.....
.....

c) Per què creus que es posa la Fátima el tatuatge «Estimeu-nos imperfectes»?

.....
.....

Sexe

a) Quins prejudicis es tenen sobre les dones negres, musulmanes i grasses respecte al sexe?

.....
.....
.....

b) Per què creus que es pensa que el sexe és diferent amb aquestes dones?

.....
.....
.....

Ens robeu la feina!

En aquesta història s'explica la vida de l'Amparo, una veïna i amiga de la mare de la Fátima: com perd diners d'una herència, com el marit l'abandona, l'acomiaden de la feina i finalment és desnonada.

Anys més tard, la mare de la Fátima se la troba en una cua de la fam.

a) Quina és la reacció de l'Amparo en veure-la i per què?

.....
.....
.....

Comiat de solter

La Fátima i la Kisai presencien una situació de racisme en un bar. Uns nois fan un comiat de solter i parlen cridant i molesten a una senyora, que va a queixar-se i a demanar-los que parlin més fluix.

a) Quins prejudicis creuen que té la dona?

.....
.....

Feminismes

- a) Busca informació sobre què és el sostre de vidre i per què creus que s'associa al feminisme hegemònic?
-
-
- b) Busca informació sobre diferents tipus de feminismes: afrofeminisme, transfeminisme, feminisme gras, feminisme gitano, feminisme lèsbic, feminisme de la diversitat funcional... Després, poseu en comú a classe la informació que heu trobat.
- c) Què pretén el feminisme islàmic, de la Fátima?
-
-
-
-
- d) Per què creus que la gent no entén el feminisme islàmic?
-
-
- e) És pertinent o contradictori que una feminista no pugui deixar que una altra dona prengui les seves pròpies decisions? Per què?
-
-
- f) Com creus que ha de ser el feminisme? Creus que és bo que hi hagi diferents tipus de feminismes? Per què?
-
-

Masclisme

En aquesta situació s'exposa com la Fátima porta el seu germà al club de boxa on treballa per parlar de si els moros són masclistes.

a) Quin prejudici combat aquesta història?

.....
.....

b) Penses que l'actitud que tenen els amics de l'Ahmed és adequada? Per què?

.....
.....
.....

Voluntariat

a) Quina visió es dona sobre el colonialisme o el voluntariat a un país pobre?

.....

b) Creus que té a veure amb l'esclavitud i l'explotació encara?

.....
.....
.....

c) Com haurien de ser els voluntariats i amb quina finalitat principal?

.....
.....
.....

Tu sempre respons

La Fátima, quan portava el vel, mai responia als comentaris i així d'alguna manera es validaven els insults que li feien. En canvi, la Kisai i la Gloria sí que intenten respondre. La Gloria explica que ho fa per incomodar els altres però que també calla quan creu que pot ser perillós.

a) Creus que cal respondre davant una situació de racisme i com?

.....
.....
.....

b) Cal ajudar i donar suport a algú proper que ho està patint? Com?

.....
.....

3 ▶▶ DESPRÉS DE LA LECTURA

▶ REFLEXIÓ

Recuperarem la presentació inicial de les infografies dels temes i hi reflexionarem per tal que l'alumnat prengui un rol actiu en la conscienciació i prevenció d'aquests petits odis quotidians.

- a) Ha canviat la nostra perspectiva sobre els temes un cop llegit el llibre?
- b) Què ens ha fet pensar i per què?
- c) Quines històries us han impactat més i per què?
- d) Coneixeu algun cas semblant?
- e) N'éreu conscients dels prejudicis de què es parla?
- f) Com hem d'actuar i què hem de fer a partir d'ara si detectem una situació semblant?

A partir d'una reflexió col·lectiva es recull una pluja d'idees i s'amplien les infografies inicials a partir de casos concrets llegits del llibre i de conclusions pròpies de com actuar i prevenir aquestes situacions. Si cal es refà la infografia i es divideix en dos, un *abans* de la lectura i un *després* de la lectura. Si es vol, es pot fer un mural digital en grups de quatre persones i s'hi pot incloure des de la idea de prejudicis a casos reals de discriminació viscuts concrets per extreure'n conscienciació per erradicar-los:

- *Prejudicis* (què són, exemples i com actuar-hi).
- *Discriminacions* (què són, exemples i com actuar-hi).
- *La nostra experiència*: alguns casos de discriminació viscuts concrets i formes d'identificació, d'actuació, prevenció i erradicació d'aquests.

► PROJECTES

Adaptació a una sèrie audiovisual

Escollirem algunes de les històries i en farem l'adaptació a una sèrie audiovisual, seguint aquests passos:

- Redacció del guió audiovisual.
- Repartiment de funcions de la producció audiovisual (direcció, actors, càmera, tècnics, producció...).
- Gravació i edició de la sèrie.
- Projecció de la sèrie a classe o a la sala d'actes del centre convidant altres cursos i promovent un col·loqui final.

Més odis quotidians

En grups de tres persones crearan una nova història de còmic sobre racisme, una altra sobre islamofòbia i una última, sobre grassofòbia, seguint aquests passos:

- Desenvolupament de la història i redacció del guió.
- Disseny de la il·lustració i creació de les vinyetes.

Es llegirà i es mostrarà a la classe. Posteriorment, se'n farà una valoració individual i col·lectiva. Els còmics es podran exposar en algun espai destacat al centre i es convidarà altres cursos a llegir-los.

Entrevista de ràdio

Es pot recrear una entrevista radiofònica en què es conviden les tres protagonistes, la Fátima, la Kisai i la Gloria, i un periodista els fa preguntes sobre l'experiència relatada a la novel·la. Passos a seguir:

- Redacció de preguntes i guió radiofònic
- Assaig, locució i gravació

Al final es pot escoltar el programa al grup classe i fer-ne una valoració col·lectiva.

Creació poètica i recital reivindicatiu de poesia contra els odis quotidians

«Poemes contra el racisme, la islamofòbia i la grassofòbia»

Es pot fer un taller de poesia i l'alumnat crearà poemes en contra dels prejudicis racials, islàmics i sobre el pes corporal. També es pot crear un recital en un acte reivindicatiu, convidar altres grups de l'institut o buscar un centre del barri per dur-lo a terme i avisar les ONG del barri o municipi.